

ΘΕΑΤΡΟ

“Αγγέλα” του Γιώργου Σεβαστίκογλου

ΜΕ ΑΦΟΡΜΗ το ανέβασμα από την ΕΘΑΛ της “Αγγέλας” του Γιώργου Σεβαστίκογλου θα ήθελα να αναφερθώ στην έννοια του “μετα-έργου”. Ένα θεατρικό έργο είναι το κείμενο, η λεξική αυτοέκφραση των προσώπων του, με την οποία δηλώνεται ή αφήνεται να νοηθεί η εξωτερική και η εσωτερική συμπεριφορά τους. Γύρω από το έργο αρχίζει να δημιουργείται ένα μετα-έργο, κάτι σαν περιτύλιγμα, σαν μονίμως συνοδεύουσα το κείμενο αύρα, που μπορεί να αποτελείται από πολλούς και ποικίλους παράγοντες. Η προσωπικότητα και ο βίος του δημιουργού σίγουρα είναι ένα από τα σημαντικά συστατικά του περιού ο λόγος φαινομένου. Η επιτυχία ή η αποτυχία των πρώτων ανεβασμάτων, οι φημισμένοι πρωταγωνιστές και άλλοι συντελεστές που σημάδεψαν με την προσωπικότητά τους την πορεία του έργου, η θεματογραφία του κειμένου και η αντανάκλαση σ’ αυτήν είτε της καυτής επικαιρότητας, είτε του αρώματος μιας περασμένης εποχής είναι άλλοι ομόκεντροι κύκλοι γύρω από τον πυρήνα του κειμένου. Είναι και οι νοσταλγικές αναμνήσεις του κοινού για την εποχή που γράφτηκε, είναι μερικές φορές τα εθνικά, κοινωνικά ή ιδεολογικά οράματα που ενώνουν τους θεατές με το κείμενο δημιουργώντας επιπρόσθετα “στρώματα” συναισθηματικής αύρας. Το μετα-έργο γίνεται συχνά αναφαίρετο μέρος του συνόλου και οι κειμενικοί πυρήνες δεν υπάρχει πια μόνος και ασυνόδετος από το μετα-έργο του. Τώρα φανταστείτε ένα θεατή, μη μυημένο στο μεταφυσικό ταξίδι κάποιου έργου, που βλέπει το κείμενο στο “ξεκίνημά” του, που δεν διακρίνει το συναισθηματικό ή τον ιδεολογικό πέπλο που το τυλίγει. Ένα θεατή που βλέπει το έργο γυμνό, χωρίς το μετα-έργο του... Ποιος βλέπει την αλήθεια, ο μη μυημένος ή οι πολλοί μυημένοι;

Επειδή ήμουν στη θέση του μη μυημένου μπροστά στην “Αγγέλα”, επειδή έβλεπα το κείμενο χωρίς το πρίσμα του μύθου γύρω από το έργο και το δημιουργό του, μπορού να πάρω θέση πάνω στο θέμα. Πιο σωστά έβλεπαν εκείνοι που έβλεπαν μέσω του πρίσματος. Πιο σωστοί ως θεατές ήταν εκείνοι που αισθάνονταν την παρουσία του Γιώργου Σεβαστίκογλου, με τη γεμάτη πάθη και παθήματα αριστερή πορεία του, μέσα από τις ιστορικές και κοινωνι-

Με το μη μυημένο μου μάτι είδα μια παράσταση που φιλότιμα προσπαθεί να ανακαλέσει από ένα “κορνιζαρισμένο” με το πλαίσιο του σεβασμού και του χρόνου έργο ζωντανά θεατρικά στοιχεία. Είδα επίσης να μην τα πολυκαταφέρνει, επειδή η “Αγγέλα” παρ’ όλη τη βαθιά βουτιά στα κοινωνικά προβλήματα της απεικονιζόμενης εποχής, δεν έχει τη φυσική, αληθινή ζωντάνια και συγκίνηση της “Αυλής των θαυμάτων”. Γραμμένο στα χρόνια των σπουδών του Σεβαστίκογλου στο Ινστιτούτο Λογοτεχνίας της Μόσχας διατηρεί στο σχήμα, στο πλάσιμο των χαρακτήρων του, στο ύφος μερικά γνωρίσματα των προτύπων της διδασκόμενης εκεί λογοτεχνικής σχολής, και πρωτ’ απ’ όλα του “Βυθού” του Γκόρκι.

κό-ιδεολογικές περιπέτειες της Ελλάδας, μέσα από την εθνική αντίσταση, τον εμφύλιο, την εξορία στην Τασκένδη, Μόσχα, Παρίσι αργότερα, στα χρόνια της δικτατορίας, με τη δραστηριότητά του ως σκηνοθέτη, μεταφραστή, δασκάλου, με την επαφή του με τη ρωσική και γαλλική κουλτούρα... Πιο σωστοί ήταν εκείνοι που διατήρησαν ή άντλησαν από πηγές τον πόνο της ανάμνησης της κοινωνικά διαλυμένης Ελλάδας. Πιο σωστοί ήταν εκείνοι που έβλεπαν με σεβασμό τη σκιά του Κουν και αναλογίζονταν τη σημασία και την απίχτηση του πρωτοανεβάσματος του έργου στην Ελλάδα από το Θέατρο Τέχνης το 1964. Το “πρίσμα” δεν αφορούσε μόνο το κείμενο, βέβαια, αλλά κατά συνέπεια, και τη συγκεκριμένη παράσταση, τη φετινή καλοκαιρινή παραγωγή της ΕΘΑΛ.

Με το μη μυημένο μου μάτι είδα μια παράσταση που φιλότιμα προσπαθεί να ανακαλέσει από ένα “κορνιζαρισμένο” με το πλαίσιο του σεβασμού και του χρόνου έργο ζωντανά θεατρικά στοιχεία. Είδα επίσης να μην τα πολυκαταφέρνει, επειδή η “Αγγέλα” παρ’ όλη τη βαθιά βουτιά στα κοινωνικά προβλήματα της απεικονιζόμενης εποχής, δεν έχει τη φυσική, αληθινή ζωντάνια και συγκίνηση της “Αυλής των θαυμάτων”. Γραμμένο στα χρόνια των σπουδών του Σεβαστίκογλου στο Ινστιτούτο Λογο-

Σκηνοθεσία: Μηνάς Τίγκιλης.
Σκηνικά: Καρολίνα Σπύρου.
Κοστούμια: Άλια Γεωργιάδη.
Φωτισμοί: Αλεξάνταρ Γιότοβιτς.
Μουσικά επιμέλεια: Τάσος Ζαχαρίου.
Παίζουν: Άντρη Ευμήδου, Μαρία Καρασούλα, Ρένα Αβρααμίδου, Μικαέλα Κουτουμάνου, Κατερίνα Βοσκαρίδου, Πέτρος Κονόμου, Κατερίνα Καζαντζή, Αλέξανδρος Σταύρου, Λευτέρης Σαλωμίδης, Γιάννος Αντωνίου.

τεχνίας της Μόσχας διατηρεί στο σχήμα, στο πλάσιμο των χαρακτήρων του, στο ύφος μερικά γνωρίσματα των προτύπων της διδασκόμενης εκεί λογοτεχνικής σχολής, και πρωτ’ απ’ όλα του “Βυθού” του Γκόρκι.

Ενώ το έξυπνο σκηνικό της Καρολίνας Σπύρου πρότεινε μια λύση, του στιλιζαρίσματος της παράστασης προς την κατεύθυνση του κινηματογράφου της εποχής, στιλιζαρίσματος υνείδτου και κομψά αποστασιοποιημένου, η υποκριτική γραμμή δεν είχε την ίδια κατεύθυνση. Η προσπάθεια να πλαστούν χαρακτήρες από την ύλη του κειμένου φαίνεται ιδιαίτερα δύσκολη λόγω της κυριολεκτικής και μετωπικής αντιμετώπισής του. Ο σκηνοθέτης Μηνάς Τίγκιλης δεν προτείνει καμία υφολογία προσαρμογή πιστεύοντας ότι μια ίση και τίμια προσέγγιση ενός ίσου και τίμιου κειμένου δεν μπορεί παρά να αποδώσει. Οι νέοι ηθοποιοί της παράστασης, ειδικά οι δύο πρωταγωνιστές, η Κατερίνα Καζαντζή και ο Λευτέρης Σαλωμίδης, είναι ικανοί και κατέχουν τους κανόνες της σκηνικής συμπεριφοράς, γεγονός που κρατάει την παράσταση σε επίπεδο αποδεκτό για μάτι μη μυημένο, και σε αρκετά υψηλότερο, φαντάζομαι, σε συνδυασμό με το μετα-έργο για τους γνώστες του “μύθου” της “Αγγέλας”.

ΝΟΝΑ ΜΟΛΕΣΚΗ